

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог Закона је одредба члана 97. став 1. тачка 17) Устава Републике Србије по коме Република Србија уређује и обезбеђује друге односе од интереса за Републику Србију, у складу са Уставом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Државе чланице ЕУ су биле у обавези да до 26. јуна 2017. године ускладе своје законодавство са одредбама Директиве (ЕУ) 2015/849 Европског парламента и Савета од 20. маја 2015. године о спречавању коришћења финансијског система у сврху прања новца или финансирања тероризма и у том циљу да предузму одређене активности ради проналажења одговарајућег решења које ће омогућити усклађивање њиховог законодавства са обавезама које произилазе из ове директиве.

Чланом 30. наведене Директиве се предвиђа обавеза држава чланица да осигурају да пословни и други правни субјекти који се региструју на њиховој територији прибаве и чувају одговарајуће, тачне и ажурне информације о њиховим стварним власницима и уделима које поседују. Од наведених привредних субјеката се захтева да, осим информација о својим правним власницима, пруже обвезницима информације и о стварним власницима. Информације о стварним власницима се чувају у свакој држави чланици у привредном регистру, регистру привредних друштава или јавном регистру у складу са чланом 16. Директиве (ЕУ) 2017/1132. Подаци који су садржани у наведеном регистру морају бити одговарајући, тачни и ажурни.

Информације о стварним власницима морају бити доступне: надлежним органима и финансијско обавештајним службама без икаквог ограничења и без упозорења правног лица; обвезницима (банке, финансијске институције, физичка и правна лица у обављању њихових професионалних делатности - адвокати, јавни бележници, ревизори, књиговође и др) у оквиру дубинске анализе; свим особама или организацијама који могу доказати правни интерес.

Особама и организацијама које могу доказати правни интерес мора се омогућити приступ информацијама о стварним власницима које обухватају најмање податке о имену, месецу и години рођења, националности, земљи боравишта стварног власника и проценту његовог власничког удела.

Такође, према Међународним стандардима у борби против прања новца и финансирања тероризма и ширења оружја за масовно уништење – Препоруке ФАТФ, (*Financial Action Task Force*) у Препоруци број 24 прописано је да надлежни органи треба да имају могућност да прибаве одговарајуће, тачне и актуелне информације о стварном власништву и контроли над предузећима и другим правним лицима, која су основана у држави или да благовремено имају приступ таквим информацијама. Препорука ФАТФ каже да сва друштва која су основана у некој држави треба да буду регистрована у регистру друштва, где се под регистром друштва означава регистар свих друштава која су основана у некој држави или су добила дозволу за рад у тој држави и тај регистар обично чува надлежни орган. Минималне основне информације које треба да буду евидентирани у регистру друштва су: назив друштва, потврда о регистрацији, правни облик и статус, адреса регистрованог седишта, основна оснивачка акта, списак директора, регистар

акционара или чланова друштва у коме су наведени акционари и чланови, као и број акција које поседује сваки акционар и категорију акција, односно удела чланова друштва.

Усклађеност система за спречавање прања новца и финансирања тероризма са ФАТФ препорукама била је предмет евалуације од стране Комитета Манивал Савета Европе. Комитет Манивал Савета Европе је у свом Извештају о петом кругу евалуације из априла 2016. године и Првом извештају о појачаном праћењу од 20. септембра 2017. године, између осталог, навео да је у Републици Србији потребно увести систем за регистрацију стварних власника правних лица, као и одговарајуће казне за непоступање у складу са прописима и давање неистинитих података. Републици Србији је остављен рок до јуна 2018. да испуни препоруке на нивоу техничке усклађености, а једна од најзначајнијих препорука односи се на поступак регистрације стварног власника.

Дана 15. новембра 2017. године Влада је донела Закључак о усвајању Акционог плана за спровођење Препорука Комитета Манивал. Једна од активности предвиђена Акционим планом јесте и формирање Регистра стварних власника, који се овим законом формира као Централна евиденција стварних власника.

Имајући у виду изнето, сматрамо да је потребно донети посебни закон којим би се уредило питање стварних власника и евиденције стварних власника правних лица и других субјеката (удружења, фондација, задужбина и др), и којим би се на целовит и свеобухватан начин уредило ово питање.

Основни циљ доношења Закона о централној евиденцији стварног власника састоји се у унапређењу постојећег система откривања и спречавања прања новца и финансирања тероризма и усаглашавању домаћег законодавства са свим међународним стандардима у овој области.

Систем за спречавање прања новца и финансирања тероризма Републике Србије је процењен као неделотворан и недовољно усклађен са међународним препорукама, због чега је Република Србија ушла у појачан надзор од стране Комитета Манивал.

Према процедурама Комитета Манивал, Република Србија је имала рок до септембра 2017. да покаже да је постигла значајан напредак на испуњавању недостатака констатованих у извештају (недостаци на нивоу техничке усклађености и на нивоу делотворности). С обзиром да Република Србија није показала задовољавајући напредак, што је Комитет Манивал потврдио и у свом Првом извештају о појачаном праћењу усвојеном на заседању Комитета у септембру 2017. године. Републици Србији је остављен рок до септембра 2018. да испуни све препоруке на нивоу техничке усклађености и да покаже значајан напредак у делу делотворности.

Како је Република Србија недавно отворила поглавља у преговорима за приступање Европској унији, неопходно је национално законодавство убрзано усагласити са европским стандардима.

Међународни стандарди, који су наведени у разлозима за доношење овог закона и са којима се Закон усаглашава, као и упоредноправна пракса указују на потребу да ова материја буде регулисана законом.

Дана 15. новембра 2017. године Влада је донела Закључак о усвајању Акционог плана за спровођење Препорука Комитета Манивал. Једна од активности предвиђена Акционим планом јесте и формирање Регистра стварних власника, који се овим законом формира као Централна евиденција стварних власника.

Област евидентирања и вођења евиденције о стварном власнику је у тесној вези са функционисањем и ефикасношћу система који је од стране комитета Манивал оцењен прилично лошим оценама. Доношењем овог закона држава ће показати политичку спремност да се мења систем који показује озбиљне недостатке и излаже финансијски систем ризику од злоупотреба. На основу политичке воље и признавања озбиљности проблема, доношење овог закона допринеће ефикаснијем функционисању и остваривању задатих циљева на плану борбе против прања новца и финансирања тероризма.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона дефинише се предмет Закона, односно утврђују се активности у циљу успостављања и вођења Централне евиденције.

Чланом 2. став 1. одређују се субјекти на које се Закон примењује, док се ставом 2. истог члана прописује на кога се Закон не примењује.

Чланом 3. дефинише се појам Централне евиденције стварног власника, појам евидентирања и стварног власника Регистрованог субјекта.

Члан 4. Прописује да је за вођење Централне евиденције надлежна Агенција за привредне регистре.

Члан 5. став 1. прописује које податке о Регистрованом субјекту мора садржати Централна евиденција.

Члан 5. став 2. прописује обавезну садржину Централне евиденције у односу на стварног власника Регистрованог субјекта.

Чланом 5. став 3. утврђено је да министар надлежан за послове привреде ближе прописује садржину Централне евиденције.

Чланом 6. прописано је да су основи уписа у Централну евиденцију оснивање Регистрованог субјекта и промена власничке структуре и чланова органа Регистрованог субјекта, као и одговарајуће промене на основу којих се може ценити испуњеност услова за стицање својства стварног власника Регистрованог субјекта.

Члан 7. став 1. прописује да се Централна евиденција стварног власника води искључиво у електронској форми.

Члан 7. став 2. утврђује ко врши евидентирање података у Централну евиденцију и који подаци се евидентирају.

Чланом 7. став 3. прописан је рок у коме је регистратор дужан да преузме одговарајуће податке у случају када дође до промене података.

Члан 7. став 4. прописује рок у коме је овлашћено лице дужно да евидентира податке у Централној евиденцији у случају наступања одговарајућег основа уписа.

Члан 7. став 5. прописује обавезу Агенције за привредне регистре да овлашћеном лицу на одговарајући начин омогући несметан приступ Централној евиденцији ради евидентирања података.

Члан 7. став 6. прописује да овлашћено лице врши евидентирање података уз употребу квалификованог електронског потписа.

Чланом 7. став 7. утврђено је да приступ интернет страни (порталу) и начин њеног коришћења прописује Агенција за привредне регистре.

Члан 8. став 1. утврђује да Агенција, на захтев лица, у прописаном року од дана пријема захтева, издаје одговарајући извод и потврде из Централне евиденције.

Чланом 8. став 2. прописан је начин, односно форма у којој се подноси захтев за издавање извода, односно потврде.

Чланом 8. ст. 3. и 4. прописано је да се уз захтев прилаже и доказ о уплати накнаде за издавање извода, односно потврде, као и утврђивање висине и начина плаћања исте.

Чланом 9. став 1. прописано је да се објављивање важећих података врши истовремено са уписом или променом података, док је ставом 2. истог члана прописано да подаци о стварном власнику Регистрованог субјекта производе правно дејство према трећим лицима наредног дана од дана објављивања података.

Члан 10. став 1. прописује рок у коме је Агенција за привредне регистре дужна да чува податке из Централне евиденције.

Члан 10. ст. 2. и 3. прописује обавезе Регистрованог субјекта у вези чувања докумената о стварним власницима.

Члан 11. одређује да министар надлежан за послове привреде ближе прописује начин и услове електронске размене података Агенције за привредне регистре, других државних органа и Народне банке Србије.

Члан 12. прописује услове и поступак по тужби у случају када лице које је регистровано као стварни власник Регистрованог субјекта тврди да није стварни власник.

Члан 13. прописује надлежност органа за вршење надзора над спровођењем овог закона.

Члан 14. прописује биће кривичног дела и запрећену казну.

Члан 15. прописује прекршаје и запрећену казну.

Члан 16. између осталог прописује рок у коме ће се донети подзаконски акти за спровођење овог закона, као и рок у коме ће Агенција за привредне регистре успоставити Централну евиденцију.

Чланом 17. предвиђено је ступање на снагу Закона осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику Републике Србије.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Не предвиђа се образовање нових органа већ коришћење постојећих ресурса код надлежних државних органа за примену овог закона. За примену овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије, већ ће средства обезбедити Агенција за привредне регистре.

Доношењем овог закона није предвиђено запошљавање додатне радне снаге у државним органима.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предвиђа се доношење овог закона по хитном поступку сагласно члану 167. Пословника Народне скупштине („Сл. гласник РС”, бр. 20/12 - пречишћен текст), имајући у виду да је неопходно да се у најкраћем року изврше све припреме за значајан напредак у систему за борбу против прања новца и финансирања тероризма, што је и разлог доношења новог Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, који се примењује од 1. априла 2018. године.

Наиме, Република Србија је у периоду децембар 2014 – април 2016. године била предмет петог круга евалуације у погледу радњи и мера које предузима у циљу борбе

против прања новца и финансирања тероризма, а коју врши Комитет Манивал Савета Европе. Евалуација је усмерена на сагледавање техничке усклађености са међународним стандардима за борбу против прања новца и финансирања тероризма (ФАТФ стандарди ревидирани 2012. године), али и процену делотворности целокупног система. На пленарном заседању Комитета Манивал, одржаном у априлу 2016. године у Стразбуру, усвојен је Извештај о евалуацији Републике Србије.

На основу објављених оцена у Извештају комитета Манивал Република Србија улази у појачани надзор од стране овог комитета.

Због наведеног је неопходно у најкраћем року донети Закон о Централној евиденцији стварног власника.